

ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Π. ΚΑΡΕΛΛΑ

Προέδρου Εμπορικού Συλλόγου Αθηνών

“Εάν το ευρώ δεν μπει στη ζωή μας τότε είναι αμφίβολη η πραγματοποίηση της ΟΝΕ και στην περίπτωση αυτή διακυβεύεται όχι μόνο η οικονομική και κοινωνική αλλά κυρίως η πολιτική ανεξαρτησία της Ευρώπης” και ακόμη “έχοντας στην τσέπη μας το ευρώ, πολλά ψυχολογικά, κυρίως, προβλήματα θα καταπέσουν και όλοι εμείς θα νοιώσουμε περισσότερο Ευρωπαίοι”

Τα λίγα αυτά λόγια δίνουν την πραγματική διάσταση της σημασίας του ευρώ γιατί η καθιέρωση του αποτελεί το συστατικό στοιχείο για το μετασχηματισμό της Ευρώπης.

Από τη στιγμή που θα έχουν καθορισθεί οριστικά οι χώρες της ΟΝΕ, η Ευρώπη θα ξεκινήσει για μία πορεία, ίσως την πιο σημαντική στην ιστορία της που θα μετουσιώνεται με τη χρήση του ευρώ. 14,5 δισ. χαρτονομίσματα θα πρέπει να εκτυπωθούν και 50,3 δισεκατομμύρια κέρματα να παραχθούν.

Η πολιτική για την εφαρμογή του ευρώ αποτελεί σήμερα τη σημαντικότερη προτεραιότητα για την οικονομική ενοποίηση. Η επιτυχία όμως της ΟΝΕ στηρίζεται, κυρίως, στην πληροφόρηση και την προετοιμασία των επιχειρήσεων και των πολιτών για το ευρώ.

Αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της επιτυχίας γι' αυτό και η ΕΕ προβαίνει σε συστάσεις προς τα κράτη μέλη να επιταχυνθούν οι εθνικές εκστρατείες για την ενημέρωση των καταναλωτών με έμφαση στο τι αναμένεται από την εφαρμογή του ευρώ όπως:

1. Διαφάνεια στις τιμές των αγαθών και υπηρεσιών
2. Εξάλειψη των συναλλαγματικών διαφορών
3. Ορθολογικότερη τιμολογιακή πολιτική, απόρροια ενός υγιούς ανταγωνισμού
4. Εξαφάνιση της ανάγκης χρησιμοποίησης συναλλάγματος

5. Χαμηλότερα επιτόκια, απόρροια της ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής λόγω ευρώ και μείωση του κόστους δανεισμού.

Επειδή το κύριο βάρος της εφαρμογής του ευρώ θα το φέρουν οι εμπορικές επιχειρήσεις, για το λόγο αυτό είναι επιτακτική ανάγκη ο εμπορικός κόσμος να συνειδητοποιήσει τις πραγματικές προκλήσεις και τις προθεσμίες που έχουν τεθεί.

Και επειδή το θέμα της προετοιμασίας των επιχειρήσεων προσλαμβάνει εξαιρετική σημαντική διάσταση αναφερόμαστε στα αποτελέσματα μιας Πανελλαδικής έρευνας της ΕΣΕΕ από την οποία καταφαίνεται ότι:

- Το 20% των επιχειρήσεων έχει ολοκληρωμένη ενημέρωση για την ΟΝΕ
- Το 55,5% των επιχειρήσεων έχει ελλιπή ενημέρωση
- Το 24,5% των επιχειρήσεων έχει πλήρη άγνοια
- Το 44% πιστεύει ότι η ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ θα έχει θετικά αποτελέσματα
- Το 58% δεν σκοπεύει να χρησιμοποιήσει τη διπλή αναγραφή των τιμών πριν την ένταξή μας στην ΟΝΕ, ενώ το 15,5% διατίθεται θετικά
- Το 51% των επιχειρήσεων θα αντλήσει την ενημέρωσή του από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και μόνο το 39% από τους Κρατικούς φορείς.

Σύμφωνα με τα στοιχεία μιας άλλης μελέτης που εκπονήθηκε στις αρχές του 2000 για λογαριασμό της ΕΕ “η απάντηση της Ευρώπης στην ΟΝΕ”,

το 15% των ΜΜΕ είναι έτοιμο πλήρως να εργασθεί σε ευρώ, το 25% δηλώνει έτοιμο να το πράξει πριν το τέλος του 2001 και το 50% εκτιμά ότι η μετάβαση δεν θα ήταν δυνατή παρά μόνο το έτος 2002.

Από την πλευρά των μεγάλων επιχειρήσεων η προετοιμασία είναι πιο γρήγορη. Το 40% απ' αυτές επιθυμεί να μεταβεί στο ευρώ κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, ενώ το 20% το έχει ήδη πράξει.

Η μετάβαση στο ευρώ δεν είναι ένα γεγονός παρά μία ολόκληρη διαδικασία που απαιτεί την έγκαιρη και αποτελεσματική κινητοποίηση του κράτους, των τραπεζών, των επιχειρήσεων, και των καταναλωτών.

Επισημαίνουμε ειδικότερα τον κίνδυνο που διατρέχουν οι επιχειρήσεις εκείνες που θα περιμένουν την τελευταία στιγμή να πραγματοποιήσουν τη μετάβασή τους ή που δεν θα είναι έτοιμες την 1η Ιανουαρίου 2002. Οι επιχειρήσεις αυτές θα αντιμετωπίσουν σοβαρότατες δυσχέρειες για την εξασφάλιση της συνέχισης των δραστηριοτήτων τους και κατ' επέκταση της βιωσιμότητάς τους. Ο ορατός κίνδυνος είναι η απώλεια της ανταγωνιστικότητας που διατρέχουν οι επιχειρήσεις που θα είναι ανεπαρκώς προετοιμασμένες και επομένως σε αδυναμία να εκφράσουν σωστά μία πολιτική τιμών σε ευρώ και μάλιστα αν δραστηριοποιούνται σε μία αγορά ιδιαίτερα ανταγωνιστική εντός της οποίας τα περιθώρια είναι περιορισμένα και το ύψος των συναλλαγών μεγάλο. Συνεπώς επιτακτική είναι η ανάγκη κάθε επιχείρηση να έχει ολοκληρώσει τη μετάβασή της το αργότερο μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2001. Η εν λόγω διαδικασία θα πρέπει να έχει σχεδιασθεί επακριβώς όχι μόνο εξ αιτίας του αντικτύπου της για την ανταγωνιστική θέση της επιχείρησης αλλά εξαιτίας της ανάγκης μετατροπής του συνόλου των επιχειρησιακών και χρηματοοικονομικών συστημάτων της, προκειμένου αυτά να προσαρμοστούν στις πολλαπλές νομικές και συμβατικές υποχρεώσεις από τις οποίες δεν θα είναι δυνατόν να εξαιρεθεί από την ημερομηνία αυτή.

Για τη χώρα μας η μετάβαση στο ευρώ αποτελεί πραγματικότητα με συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα, με συγκεκριμένη ισοτιμία μετατροπής και συ-

γκεκριμένη περίοδο προσαρμογής. Είναι η πρώτη φορά στην οικονομική ιστορία της χώρας μας που μία ριζική αλλαγή είναι εκ των προτέρων γνωστή και η χρονική περίοδος του ενός έτους για την προετοιμασία κρίνεται ανεπαρκής εν σχέσει με την περίοδο των τριών ετών για τις χώρες της πρώτης ζώνης του ευρώ.

Θα ήταν τραγική ειρωνεία για τη χώρα μας να επιτύχει τη σύγκλιση και να γίνει δεκτή στην ΟΝΕ και να αποτύχει στις διαδικασίες της προετοιμασίας.

Αν η Δημόσια Διοίκηση, ο ευρύτερος δημόσιος τομέας, το Χρηματοπιστωτικό σύστημα και ο επιχειρηματικός κόσμος αναμένουν τη μεταβατική περίοδο του 2001 για να προχωρήσουν στις απαραίτητες προσαρμογές, η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος το 2002 θα μας βρει σίγουρα απροετοίμαστους και στην περίπτωση αυτή θα υπάρξουν σοβαρές επιπτώσεις στην πορεία της οικονομίας.

Η περίοδος ταυτόχρονης κυκλοφορίας δραχμής-ευρώ που θεσπίστηκε θα καλύψει τους δύο πρώτους μήνες του 2002. Μένει επομένως στις επιχειρήσεις και κατ' επέκταση στους καταναλωτές μία περίοδος ολίγων μηνών για να προετοιμαστούν, να εξοικειωθούν και προσαρμοστούν, ο ρόλος τους δε θα είναι καταλυτικός εφ' όσον αυτές θα φέρουν το βάρος της καθημερινής ενημέρωσης του καταναλωτή με τη νέα συναλλακτική πρακτική και ταυτόχρονα την εμπέδωση κλίματος εμπιστοσύνης με τους πελάτες σχετικά με την αξιοπιστία της συναλλαγής, σημείο ιδιαίτερης σημασίας για την πορεία των επιχειρήσεων. Θα πρέπει να αποφευχθεί κάθε πιθανός "πειρασμός" ακόμη και απλή σκέψη για "κακώς εννοούμενη εμπορική εκμετάλλευση" της ευκαιρίας που δίνει η εισαγωγή του ευρώ προς μία γενικευμένη άνοδο των τιμών, με πρόσχημα τη νέα πολιτική ψυχολογικών τιμών ή και τη "στρογγυλοποίηση" των ποσών και τιμών στο νέο νόμισμα. Και επειδή γίνεται, μία αναφορά σε κινδύνους που "καραδοκούν" θα πρέπει να αποφευχθεί και ένας άλλος κίνδυνος από την πλευρά των διοικητικών αρχών για θεσμοθέτηση συστήματος ελέγχου των τιμών με το πρόσχημα αυτό.

Όμως οι εμπορικές επιχειρήσεις θα πρέπει κυ-

ριώς να προετοιμασθούν κατάλληλα προκειμένου να αντιμετωπίσουν κατά τρόπο αποτελεσματικό και άλλα πολύ πιο σοβαρά ζητήματα που δημιουργεί το νέο νόμισμα, αποφεύγοντας τους πιθανούς κινδύνους που συνεπάγεται η μη αντιμετώπισή τους.

Ας προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε πιο αναλυτικά τα ζητήματα αυτά.

Είναι γνωστό ότι η εφαρμογή του ευρώ θα επιτρέπει:

- Τη σχεδόν απόλυτη συγκρισιμότητα των τιμών μεταξύ των κρατών μελών καθώς, μόνον οι φόροι και τα μεταφορικά θα διαφέρουν από χώρα σε χώρα.
- Την εξαφάνιση των επιβαρύνσεων από τις μετατροπές νομισμάτων.
- Κυρίως όμως την αύξηση του ανταγωνισμού στην ευρωπαϊκή ενιαία εσωτερική αγορά και στη συνακόλουθη τάση για εναρμόνιση των τιμών, (που σε δεύτερη φάση θα οδηγήσει και σε τάση εναρμόνισης των εμμέσων φόρων, καθώς οι τιμές θα είναι πλέον απόλυτα συγκρίσιμες).

Η βεβαία λοιπόν οξύνση των συνθηκών ανταγωνισμού θα δημιουργήσει ακόμα πιο μεγάλες πιέσεις στις μικρομεσαίες εμπορικές επιχειρήσεις, που ήδη ευρίσκονται σε μειονεκτική θέση απέναντι στις μεγαλύτερες. Για το λόγο αυτό είναι ανάγκη για κάθε εμπορική επιχείρηση, περισσότερο δε για τη μικρομεσαία, να εντάξει το θέμα της μετάβασης από το καθεστώς της δραχμής σε εκείνο του ευρώ και τις συνακόλουθες με αυτήν επιπτώσεις σε μία γενικότερη στρατηγική αντιμετώπισης του ανταγωνισμού.

Για τις εμπορικές επιχειρήσεις, η στρατηγική αυτή θα πρέπει να καλύπτει τέσσερις τομείς στους οποίους θα είναι πιο άμεσες ή/και με μεγαλύτερη σημασία οι επιπτώσεις από την εισαγωγή του ευρώ, ήτοι: α) πολιτική τιμών, β) λογιστική παρακολούθηση, γ) εκπαίδευση προσωπικού και δ) πληροφόρηση και προσαρμογή.

Σήμερα, λιγότερο από ένα χρόνο πριν από την επίσημη κυκλοφορία του ευρώ και την αντικατάσταση και των άλλων εθνικών νομισμάτων των κρατών της λεγόμενης “ευρωζώνης”, δύο είναι οι διαπιστώσεις σχετικά με την εισαγωγή του νέου νομίσματος

με τις οποίες όλοι συμφωνούν. Η πρώτη διαπίστωση αναφέρεται στο τεράστιο ακόμη έλλειμμα στα θέματα της ενημέρωσης των καταναλωτών και η δεύτερη στην εξίσου σημαντική υστέρηση των επιχειρήσεων στα θέματα της έγκαιρης προετοιμασίας τους. Θέματα για τα οποία μεγάλη, αν όχι αποκλειστική ευθύνη, φέρει η πολιτεία, η οποία έχει αναλάβει το βάρος της ενημέρωσης και ακόμη γιατί δεν έχει θεσμοθετήσει τα μέτρα στήριξης για τις επιχειρήσεις προκειμένου να καλύψουν αυτές το υψηλό κόστος μετάβασης στο ευρώ. Εύλογα θα διερωτηθεί κανείς γιατί θα πρέπει να υπάρξει πολιτική οικονομικής ενίσχυσης των εμπορικών επιχειρήσεων. Η απάντηση είναι απλή. Γιατί το κόστος μετάβασης στο ευρώ είναι πολύ υψηλό. Θα αναφέρουμε μόνο δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα σχετικά με το κόστος εκπαίδευσης του προσωπικού και το κόστος αναγραφής της διπλής τιμής.

Σύμφωνα με μελέτη, που εκπονήθηκε το 1997 από την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Εμπορίου (Eurocommerce), το κόστος της εκπαίδευσης για το προσωπικό υπολογίσθηκε σε περίπου 0,2% του ετήσιου τζίρου των εμπορικών επιχειρήσεων, ο οποίος για το σύνολο των χωρών της ΕΕ – και για το 1994, έτος βάσης της μελέτης – ανερχόταν σε περίπου 154,766 δισεκατομμύρια ευρώ.

Το 0,2% αυτού του τζίρου ανέρχεται σε περίπου 3,095 δισεκατομμύρια ευρώ. Εάν υπολογίσουμε ότι ο πληθυσμός της Ελλάδας αντιπροσωπεύει ποσοστό περίπου 3% του συνόλου θα μπορούσαμε να εκτιμήσουμε το κόστος των ελληνικών εμπορικών επιχειρήσεων σε περισσότερα από 90 εκατομμύρια ευρώ δηλαδή περίπου 30 δισεκατομμύρια δραχμές, ενώ θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σήμερα που ο συνολικός τζίρος έχει αισθητά αυξηθεί σε σχέση με το 1994 το κόστος εκπαίδευσης θα είναι και αυτό σημαντικά μεγαλύτερο σε απόλυτους αριθμούς.

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα μελέτη της Eurocommerce, το κόστος της υποχρεωτικής διπλής αναγραφής τιμών σε όλα τα είδη για μία περίοδο 6 μηνών υπολογίσθηκε σε περίπου 0,3% του ετήσιου τζίρου των εμπορικών επιχειρήσεων (δηλαδή για

όλες τις χώρες της ΕΕ σε περίπου 4,643 δισεκατομμύρια ευρώ για το 1994). Με βάση αυτούς τους υπολογισμούς, εκείνο που αναλογεί στις ελληνικές εμπορικές επιχειρήσεις θα ανέλθει σε περίπου 145 εκατομμύρια ευρώ δηλαδή κοντά στα 50 δισεκατομμύρια δραχμές, για περίοδο 6 μηνών. Επειδή όμως η υποχρέωση για διπλή αναγραφή καλύπτει περίοδο 12 ή και 14 μηνών για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, και όχι μόνο 6 μηνών, το τελικό κόστος εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει τα 100 δισεκατομμύρια.

Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι υπάρχουν περιπτώσεις που θα απαιτηθεί η αναγραφή 4 τιμών καθώς τα προϊόντα έχουν τιμή μονάδος πώλησης αλλά και τιμή βασικής μονάδας μέτρησης (π.χ. κιλό, μέτρο, κλπ). Στην περίπτωση μάλιστα των εκπτώσεων οι απαιτήσεις για διπλή αναγραφή θα ανέβαζαν στις οκτώ τις απαιτούμενες τιμές.

Αξίζει να σημειωθεί ιδιαίτερος τι θα γίνει στην περίπτωση που το κοινό δεν θα έχει προεφοδιασθεί με ευρώ. Βασική διαπίστωση είναι ότι οι ανάγκες των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης σε κέρματα και χαρτονομίσματα μικρής ονομαστικής αξίας θα αυξηθούν σημαντικά σε σχέση με τις αντίστοιχες σημερινές.

Σχετική με το θέμα αυτό είναι και η μελέτη των καθηγητών Arnd Huchzermeier, της έδρας μάνατζμεντ της παραγωγής της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων Otto-Beisheim του Πανεπιστημίου WHU (Wissenschaftliche Hochschule für Unternehmensführung) στο Koblenz της Γερμανίας και Ludo Van der Heyden, καθηγητή τεχνολογικής καινοτομίας στο Ινστιτούτο INSEAD στο Fontainebleau της Γαλλίας, σύμφωνα με την οποία οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε αποθηκευμένα κέρματα και χαρτονομίσματα μικρής ονομαστικής αξίας εκτιμάται ότι θα είναι από 20 έως 50 φορές μεγαλύτερα σε σχέση με τα επίπεδα που συνήθως έχουν σήμερα στο εθνικό νόμισμα.

Η πιο πρόσφατη μελέτη για το θέμα αυτό έγινε στην Αυστρία από το Πανεπιστήμιο της Βιέννης, που μελέτησε τις ανάγκες των εμπορικών επιχειρήσεων εκείνων των τομέων των οποίων οι πελάτες χρησιμοποιούν ως μέσο πληρωμής κυρίως τα μετρητά, όπως τα Super-markets και καταστήματα τροφίμων,

τα αεροπορική, φαρμακεία, καπνοπωλεία, τα σημεία πώλησης εισιτηρίων για τις συγκοινωνίες.

Με βάση τα στοιχεία της μελέτης, το πανεπιστήμιο ανέπτυξε ηλεκτρονική εφαρμογή με την ονομασία EuroCalculus μέσω της οποίας μία επιχείρηση μπορεί να υπολογίσει τις ανάγκες της, τις δύο πρώτες εβδομάδες του 2002, σε κέρματα και χαρτονομίσματα μικρής ονομαστικής αξίας για ρέστα προς τους πελάτες της.

Σύμφωνα με τα πορίσματα της μελέτης οι ανάγκες αυτές θα είναι περίπου 11 φορές μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες σημερινές, αντιπροσωπεύοντας ποσοστό περίπου 79% του ημερήσιου τζίρου ενώ σήμερα το ποσοστό αυτό είναι μόλις 7%.

Όπως γίνεται εύκολα κατανοητό τα προαναφερθέντα προβλήματα προκαλούν μεγάλα προβλήματα φύλαξης, διαχείρισης και κόστους χρήματος, που για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις είναι εξαιρετικά σημαντικού μεγέθους. Σύμφωνα μάλιστα με τη μελέτη των δύο καθηγητών που προαναφέρθηκε το κόστος αυτό μπορεί να φθάσει στο 17,36% των ετήσιων κερδών μιας εμπορικής επιχείρησης.

Όπως καθαρά διαφαίνεται η πρόκληση για την ελληνική μικρομεσαία επιχείρηση συναρτάται μεσοπρόθεσμα με την ανταγωνιστικότητά της σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά θα εξασφαλίσει διαφάνεια στις τιμές αγαθών και υπηρεσιών και επομένως οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι αναγκασμένο να διαθέτουν προϊόντα υψηλής ποιότητας σε ανταγωνιστικές τιμές. Οι επιχειρηματίες κατ'επέκταση πρέπει να αναλάβουν τις πρωτοβουλίες εκείνες που θα στοχεύουν στη θωράκιση των επιχειρήσεών τους από κλυδωνισμούς. Από την άλλη όμως πλευρά υπάρχουν ασφαλώς πολλά άλλα θέματα τα οποία θα πρέπει να ρυθμισθούν από το ΥΠΕΘΟ, το Υπουργείο Ανάπτυξης και τα Πιστωτικά Ιδρύματα, τα οποία εν πολλοίς αφορούν τη γραφειοκρατική, αναποτελεσματική και χρονοβόρα λειτουργία του Δημόσιου Τομέα. Κάποια θετικά βήματα προόδου που έχουν αρχίσει να φαίνονται στο θεσμικό επίπεδο θα πρέπει να πολλαπλασιασθούν και να επιταχυνθούν.

Πρόγραμμα λοιπόν για την εύκολη προσαρμογή των επιχειρήσεών μας είναι η γνώση των προβλημάτων

και η αποφασιστικότητα στην αντιμετώπισή τους. Στη χώρα μας τα τελευταία 50 χρόνια, πολλές θεσμικές μεταβολές έχουν επισυμβεί και οι δυνατότητες των Ελλήνων απεδείχθησαν ανεξάντλητες. Νέες ισοτιμίες νομισμάτων, μετατροπή μονάδας βάρους, συνεχείς φορολογικές αλλαγές, καθιέρωση ΦΠΑ κλπ. Μια πρόκληση ακόμη είναι το ευρώ, μια πρόκληση που θα δημιουργήσει προβλήματα στην αρχή και που θα λειτουργήσει καταξιοτικά στη συνέχεια.

Η Ελλάδα ανήκει στην ΟΝΕ και το νόμισμά της πλέον θα διαπραγματεύεται στις μεγαλύτερες αγορές και θα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στις παγκόσμιες οικονομικές εξελίξεις. Ανασφάλεια, πληθωρισμός, υψηλά επιτόκια, υποτιμήσεις θα αποτελούν πολύ σύντομα παρελθόν. Ο Έλληνας επιχειρηματίας θα κληθεί στη μεγάλη αγορά της Ευρώπης να αποδείξει ότι με ίσους όρους βρίσκεται στην πρωτοπορία. Αρκεί βέβαια να μειωθούν τα τεχνικά, οικονομικά και γραφειοκρατικά εμπόδια στις πρωτοβουλίες των παραγόντων της οικονομικής μας ζωής που παρεμβάλλει η περίοδος προσαρμογής.

Σήμερα που μιλούμε η προσπάθεια προσαρμογής προς τα νέα δεδομένα αποτελεί πλέον μονόδρομο. Μετά την ένταξή μας στην ΟΝΕ άμεση προτεραιότητα για το Υπουργείο Ανάπτυξης ήταν η λήψη μέτρων με βάση τις συστάσεις της ΕΕ αναφορικά με τη διπλή αναγραφή των τιμών και την ασφάλεια των συναλλαγών με το ευρώ γενικότερα. Ήδη, η εισαγωγή του ευρώ αποτελεί πλέον νόμο του κράτους, που ψηφίστηκε από τη Βουλή στις 12 Σεπτεμβρίου 2000, ενώ με γοργότατους ρυθμούς προετοιμάζεται και το ΥΠΕΘΟ, που έχει ήδη έτοιμο το εθνικό σχέδιο μετάβασης στο ευρώ.

Θα πρέπει να επισημάνουμε ιδιαίτερος πως οι άμεσες προσαρμογές είναι συνάρτηση της πολιτικής απόφασης επάνω σε καίρια θέματα όπως αυτό της διπλής αναγραφής των τιμών και της παράλληλης ή διπλής κυκλοφορίας των δύο νομισμάτων στη μεταβατική περίοδο.

Υπάρχει ακόμα πληθώρα επειγόντων θεμάτων που θα πρέπει να ρυθμισθούν από το Υπουργείο Οικονομικών και την Κεντρική Τράπεζα.

Θέματα όπως από πότε οι ισολογισμοί των επιχει-

ρήσεων θα καταρτίζονται σε εθνικό νόμισμα και ευρώ και από πότε μόνο σε ευρώ, πώς θα αποδίδεται ο ΦΠΑ, ποιες επιπτώσεις θα έχει στους τραπεζικούς λογαριασμούς το ευρώ, εάν το ευρώ θα επηρεάσει τις αποταμιεύσεις, ποιες επιπτώσεις θα έχει το ευρώ στα αποταμιευτικά ομόλογα, για τις μετοχές και τις συμμετοχές σε κεφάλαια επενδύσεων. Ακόμη, κατά πόσο το ευρώ θα επηρεάσει τις ενυπόθηκες πιστώσεις και τα ασφαλιστήρια συμβόλαια και τέλος τους μισθούς και τις συντάξεις. Όπως αντιλαμβάνεσθε, αυτά τα ελάχιστα ερωτηματικά που απασχολούν όλους μας, οριοθετούν όχι μόνο τις απαραίτητες ρυθμίσεις αλλά συνιστούν και τη βάση για την ενημέρωση των καταναλωτών.

Το μεγάλο όμως πρόβλημα που αντιμετωπίζεται σήμερα δεν είναι η ταχύτης προσαρμογής και η έγκαιρη προετοιμασία για την αποδοχή της νέας κατάστασης. Η επιτυχία της ΟΝΕ εξαρτάται κατά κύριο λόγο εάν το ευρώ θα μπορέσει να “σταθεί στα πόδια του” αντιπαραβαλλόμενο με τη μέχρι σήμερα παντοδυναμία του δολαρίου στην παγκόσμια χρηματιστογορά. Καθημερινά γινόμαστε μάρτυρες ενός αδυσώπητου αγώνα επικράτησης των δύο νομισμάτων κάτι που έχει μεγάλη σημασία τόσο για την Ευρώπη όσο και για τις ΗΠΑ.

Και τούτο γιατί δεν θα πρέπει να ξεχνούμε πως το δολάριο κυριάρχησε στο παγκόσμιο σύστημα επί έναν, περίπου, αιώνα. Λόγω της ευρύτατης χρήσης του η σημασία του στις διεθνείς συναλλαγές υπερβαίνει κατά 27% συμμετοχή των ΗΠΑ στην παγκόσμια παραγωγή, ενώ ακόμα αντιπροσωπεύει το 56% των διεθνών συναλλαγματικών αποθεμάτων και συμμετέχει σε πάνω από 4/5 των πράξεων σε ξένο νόμισμα.

Μπροστά στη “μονοκρατορία” αυτή του δολαρίου το ευρώ έχει να προτάξει τα παρακάτω:

Οι ημερήσιες συναλλαγές σε ευρώ ανέρχονται σε 300 δις δολάρια, η αγορά Ευρωομολόγων σε 8 τρις δολάρια, τα αμοιβαία κεφάλαια, εκπεφρασμένα σε ευρώ σε ένα τρις δολάρια και τέλος η χρηματογορά καλύπτει το 15% της παγκόσμιας αποτίμησης ή αλλιώς 2,5 δις. δολάρια.

Τον αγώνα αυτόν παρακολουθούν με τεράστιο ενδιαφέρον οι διεθνείς οικονομικοί κύκλοι που καταρτίζουν διάφορα “σενάρια” για το μέλλον της παγκό-

σμιας οικονομίας και των εμπορικών συναλλαγών. Η πορεία του ευρώ στις συναλλαγματικές αγορές από την εισαγωγή του μέχρι σήμερα προκαλεί πολυάριθμα ερωτηματικά κυρίως ως προς τη μελλοντική εξέλιξη της ισοτιμίας μεταξύ δολαρίου και ευρώ μακροπρόθεσμα. Χαρακτηριστικές είναι οι εκτιμήσεις του καθηγητού στο Ινστιτούτο Επιχειρήσεων του Βερολίνου Gustav A. Horn, ο οποίος υποστηρίζει πως υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για να προβλέψει κανείς ένα ισχυρότερο ευρώ στο μέλλον. Με την κάλυψη της αναπτυξιακής απόστασης από τις ΗΠΑ το δολάριο θα υποτιμηθεί έναντι του ευρώ. Επί πλέον η αξία ενός νομίσματος, μακροπρόθεσμα, επηρεάζεται σημαντικά από τις διαφορές πληθωρισμού. Από την εισαγωγή του, ο υφιστάμενος ρυθμός πληθωρισμού για το ευρώ είναι χαμηλότερος απ' ό,τι εκείνος για το δολάριο. Αυτό το επιχείρημα θα επικρατήσει στο μέλλον και προοιωνίζεται ένα σημαντικά ισχυρότερο ευρώ. Προς την ίδια κατεύθυνση κινούνται και οι απόψεις του δόκτορος John Lipsky, ανώτατου στελέχους της Chase Manhattan N. Υόρκης, ο οποίος λέγει πως μολοντί η αδυναμία του ευρώ από τον Ιανουάριο 1999 προκάλεσε ανησυχητικά σχόλια εν τούτοις δεν εξασθένησε την οικονομία της ζώνης του ευρώ ούτε ενίσχυσε τον πληθωρισμό. Αν και η υποχώρηση του ευρώ απεικονίζει εν μέρει τις μεγάλες ροές ευρωπαϊκών επενδύσεων προς τις ΗΠΑ, συμβάλλει εν τούτοις στην ενίσχυση των εξαγωγών της ζώνης του ευρώ. Η ενίσχυση του δολαρίου έναντι του ευρώ αντανακλά περισσότερο από οτιδήποτε άλλο την ταχύτερη από ό,τι αναμενόταν οικονομική ανάπτυξη των ΗΠΑ η οποία ενισχύθηκε από την εντυπωσιακή επιτάχυνση των κερδών παραγωγικότητας στις ΗΠΑ και την ενίσχυση στη χώρα αυτή της κερδοφορίας των επιχειρήσεων.

Εάν η ανάπτυξη της παραγωγικότητας στη ζώνη του ευρώ επιταχυνθεί, όπως αναμένεται, μειώνοντας την υφιστάμενη απόσταση από τις ΗΠΑ ενώ παράλληλα οι ρυθμοί πληθωρισμού στις ΗΠΑ και στη ζώνη του ευρώ παραμένουν παρόμοιοι, η συναλλαγματική ισοτιμία δολαρίου-ευρώ θα πρέπει να σταθεροποιηθεί και ενδεχομένως να ενισχυθεί σε ένα επίπεδο ελαφρώς υψηλότερο από το σημερινό. Η δημιουργία μιας

αποτελεσματικής και ρευστής χρηματοοικονομικής αγοράς στη ζώνη του ευρώ θα επισπεύσει αυτή τη διαδικασία. Κλείνοντας τη σύντομη αυτή επισκόπηση επισημαίνουμε για μια ακόμη φορά με τον κατηγορηματικότερο τρόπο πως για την εφαρμογή του ευρώ βασική προϋπόθεση είναι η έγκαιρη και πλήρης ενημέρωση, ενέργεια απαραίτητη για τη μετέπειτα προετοιμασία των επιχειρήσεων. Με βάση τη διαπίστωση αυτή ο Εμπορικός Σύλλογος Αθηνών έχει καταρτίσει μια σειρά προτάσεων, κυριότερες των οποίων είναι:

α) Σύσταση στους κόλπους της Εθνικής Συντονιστικής Επιτροπής ευρώ, μιας ειδικής Επιτροπής, αποτελούμενης από εκπροσώπους των τραπεζών, του εμπορίου, της Κυβέρνησης και ειδικούς επιστήμονες επικοινωνίας και διαφήμισης. Έργο της Επιτροπής αυτής θα είναι η χάραξη μιας πολιτικής ενημέρωσης εθνικής εμβέλειας και ο συντονισμός της επιμέρους πολιτικής των λοιπών φορέων. Με την ευκαιρία αυτή θέλουμε να υπενθυμίσουμε πως σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι εμπορικές οργανώσεις έχουν εισάγει την “αρχή της συνυπευθυνότητας” υποστηρίζοντας πως τράπεζες, εμπόριο και κράτος φέρουν το κύριο βάρος ενημέρωσης.

β) Σύσταση στα αρμόδια Υπουργεία, τις εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις και τα Επιμελητήρια “Γραφείου πληροφόρησης ευρώ”.

γ) Σύσταση “Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης ευρώ” το οποίο θα αποτελεί πηγή πληροφόρησης για τις δημόσιες υπηρεσίες και τους οργανισμούς. Εξυπακούεται πως το Κέντρο αυτό θα παρέχει τις υπηρεσίες του και στις πάσης φύσεως επαγγελματικές οργανώσεις.

δ) Θεσμοθέτηση στις μεγαλύτερες εμπορικές, βιομηχανικές, τουριστικές, ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τις τράπεζες “υπευθύνου ευρώ” στελέχους που θα έχει πλήρη γνώση των προβλημάτων εκ της εφαρμογής του ευρώ.

ε) Εισαγωγή του ευρώ στο πρόγραμμα μαθημάτων των οικονομικών Πανεπιστημίων, των ΤΕΙ, των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οικονομικού προσανατολισμού.

